

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 17Co/146/2018
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8117216801
Dátum vydania rozhodnutia: 13. 11. 2018
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Jana Burešová
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2018:8117216801.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Jany Burešovej a členiek senátu JUDr. Gabriely Klenkovej PhD. a JUDr. Moniky Juskovej v spore žalobkyne: S. W., nar. X.XX.XXXX, bytom E. XX, právne zastúpenej Mgr. Ladislavom Riedlom, advokátom, so sídlom Levočská 4703/89, 080 01 Prešov, proti žalovanému: Endepro, s.r.o. v likvidácii, so sídlom Mlynské Nivy 49, 821 09 Bratislava, IČO: 35 805 731, o vydanie bezdôvodného obohatenia vo výške 171,16 eura a určenia, že úvery sú bezúročné a bez poplatkov, o odvolaní žalovaného proti rozsudku Okresného súdu Prešov č.k. 20Csp/157/2017-65 zo dňa 09.04.2018 takto

rozhodol:

Potvrďuje rozsudok.

Žalobkyňa má nárok na náhradu trov odvolacieho konania v plnom rozsahu voči žalovanému s tým, že o výške tejto náhrady bude rozhodnuté súdom prvej inštancie samostatným uznesením.

odôvodnenie:

1. Napadnutým rozsudkom Okresný súd Prešov (ďalej len „súd prvej inštancie“) rozhodol:
„I. Žalovaný je povinný zaplatiť žalobkyni sumu 171,16 eura spolu s úrokom z omeškania vo výške 5% ročne zo sumy 171,16 eura od 22.8.2017 do zaplatenia do troch dní od právoplatnosti rozsudku.
II. Určuje, že úver zo Zmluvy o spotrebiteľskom úvere č. XXXXXXXXXX zo dňa 28.8.2013 je bezúročný a bez poplatkov.
III. Určuje, že úver zo Zmluvy o spotrebiteľskom úvere č. XXXXXXXXXX zo dňa 25.10.2013 je bezúročný a bez poplatkov.
IV. Žalovaný je povinný nahradiť žalobkyni trovy konania v rozsahu 100%, o ktorých výške bude rozhodnuté samostatným uznesením po právoplatnosti tohto rozsudku.“
Rozhodnutie právne odôvodnil podľa § 1 ods. 2, § 2 písm. g) a i), § 9 ods. 1, § 9 ods. 2 písm. f) a j), § 11 ods. 1 zákona č. 129/2010 Z.z. o spotrebiteľských úveroch, § 3 ods. 1, § 39, § 52 ods. 1 až 4, § 53 ods. 1 až 3, § 53 ods. 5 a 10 Občianskeho zákonníka.
V odôvodnení uviedol, že pokiaľ ide o vydanie bezdôvodného obohatenia, súd nariadil na 9.4.2018 na prejednanie sporu pojednávanie. V predvolaní na pojednávanie vytýčené na 9.4.2018 bol právny zástupca žalovaného poučený o tom, že ak sa na pojednávanie vo veci riadne a včas nedostaví a svoju neprítomnosť včas a vážnymi okolnosťami neospravedlní, na návrh druhej strany rozhodne súd rozsudkom pre zmeškanie. Toto predvolanie mu bolo doručené 26.2.2018. Právny zástupca žalovaného sa na pojednávanie nariadené na 9.4.2018 nedostavil, pričom svoju neúčast' neospravedlnil včas a vážnymi okolnosťami. V prejednanom spore je zrejmé, že žalovaný bol na pojednávanie nariadené na 9.4.2018 riadne a včas predvolaný, bez ospravedlnenia sa však naň nedostavil, a to aj napriek tomu, že bol o následkoch nedostavenia sa pojednávanie súdom poučený. So zreteľom na uvedené je potrebné konštatovať, že v danom prípade boli splnené podmienky v zmysle § 274 CSP na rozhodnutie o nároku žalobkyne na vydanie bezdôvodného obohatenia rozsudkom pre zmeškanie žalovaného, pričom

vydanie rozsudku pre zmeškanie navrhla prostredníctvom svojho právneho zástupcu žalobkyňa. Súd preto v tejto časti žalobe vyhovel a uložil žalovanému povinnosť zaplatiť žalobkyni sumu 171,16 eura spolu so zákonným úrokom z omeškania od 22.8.2017 (nasledujúci deň, kedy sa žalovaný vedel prihlásiť do schránky spoločnosti) do zaplatenia.

Uzavreté zmluvy č. XXXXXXXXXX a č. XXXXXXXXXX súd považoval za zmluvy spotrebiteľské, keďže žalovaný ako právnická osoba poskytol v rámci svojho podnikania úvery žalobkyni ako fyzickej osobe, ktorá nekonala v rámci predmetu svojej obchodnej alebo inej podnikateľskej činnosti. Z formy a obsahu zmlúv, je zrejmé, že sa jedná o tzv. „formulárové“ zmluvy.

Preskúmaním zmlúv o spotrebiteľskom úvere č. XXXXXXXXXX a č. XXXXXXXXXX súd zistil, že súčasne so zmluvami o spotrebiteľskom úvere boli uzatvorené aj zmluvy o zabezpečení splátok úveru. Ide o akcesorické zmluvy nadväzujúce na úverové zmluvy, keďže ich obsahom je len spôsob splácania dohodnutého úveru. Vznik zmluvy o zabezpečení splátok úveru je podmienený vznikom zmluvy o spotrebiteľskom úvere, ide o doplnkovú službu súvisiacu so spotrebiteľským úverom. Pričom aj v iných konaniach vedených na tunajšom súde vypovedali obchodní zástupcovia žalovaného, že zmluva o zabezpečení splátok bola súčasťou zmluvy o spotrebiteľskom úvere (napr. 20Csp/86/2016). Z tohto dôvodu odplata za službu, ktorá bola predmetom zmluvy o zabezpečení splátok úveru - vyberanie splátok úveru vo výške vyššej ako 50 % samotného poskytnutého úveru, mala byť preto podľa názoru súdu v zmysle § 2 písm. g) Zákona o spotrebiteľských úveroch zahrnutá do celkových nákladov spotrebiteľa spojených so spotrebiteľským úverom, a teda aj do ročnej percentuálnej miery nákladov. Nesprávne uvedenie údajov o RPMN v zmluve o spotrebiteľskom úvere má rovnaké následky ako keby v zmluve tento údaj nebol uvedený vôbec, čo zákonodarca v zmysle §11 ods. 1 písm. b) a d) ZoSÚ spája so sankciou v podobe bezúročnosti a bezpoplatkovosti úveru.

Ročná percentuálna miera nákladov vyjadruje mieru nákladov na daný úverový, resp. aj inak označený finančný produkt. RPMN má teda zohľadniť všetky náklady, ktoré má dlžník vynaložiť v súvislosti s uzatvorenou zmluvou. Ide predovšetkým o úrok, poplatok za uzatvorenie zmluvy, poplatok za vedenie účtu, rôzne administratívne náklady, či inak označené náklady, medzi ktoré podľa názoru súdu patrí aj poplatok za poskytnutie služby výberu peňažnej hotovosti. RPMN musí zohľadňovať všetky náklady spotrebiteľa tak, aby bolo možné porovnať výhodnosť či nevýhodnosť jednotlivých produktov. Zmyslom povinnosti zverejňovať RPMN je umožniť spotrebiteľom, aby sa na trhu úverových či finančných produktov dokázali čo najlepšie zorientovať a porovnaním RPMN zistiť výhodnosť úveru. Uvedenie len úverovej sadzby, resp. uvedenie RPMN, ktorá nezahŕňa všetky skutočné náklady, ešte neznamená, že dlžník bude mať úplné a dostatočné informácie o úvere, ktoré mu má ponúknuť práve údaj o skutočnej RPMN ako údaj zahrňujúci komplexné náklady. Z úradnej činnosti súdu je známe, že veritelia často krát ponúknu výšku úrokovej sadzby v nižšej výške a svoj zisk si kompenzujú prostredníctvom rôznych poplatkov, mnoho krát sofistikovane skrytých pod rôznymi poplatkami, tak ako to bolo aj v tomto prípade. Povinnosť priamo v zmluve uvádzať skutočnú RPMN a zároveň priemernú RPMN má pomôcť spotrebiteľom, aby dokázali porovnať jednotlivé úvery. Súd považoval konanie žalovaného za nekalosúťažné konanie v rozpore s dobrými mravmi, keď neuviedol vo výpočte RPMN všetky náklady spotrebiteľa spojené so spotrebiteľským úverom a tak úmyselne vyvolal dojem výhodnosti úveru, čo mohlo mať bezpochyby vplyv na správanie spotrebiteľa pri výbere úverového produktu. Takémuto konaniu veriteľa nemožno priznať ochranu.

Zmluvy č. XXXXXXXXXX a č. XXXXXXXXXX neobsahujú údaj podľa § 9 ods. 2 písm. f) ZoSÚ a to termín konečnej splatnosti spotrebiteľského úveru. V zmluvách sa síce nachádza, že konečným dňom splatnosti úveru a dlžnej sumy je deň splatnosti poslednej splátky, ktorým je 7. deň 60 týždňa po dni uzavretia Zmluvy, avšak takúto formuláciu konečnej splatnosti súd považoval za nedostatočnú, keďže neposkytuje spotrebiteľovi jasný údaj o tom, kedy nastala konečná splatnosť úveru. Formulácia 7. deň 60 týždňa po dni uzavretia Zmluvy neumožňuje spotrebiteľovi sa jednoducho, bez zložitých výpočtov a k tomu potrebných pomôcok dopracovať k presnému dňu konečnej splatnosti. Nie je ani zrejmé, či splatnosť začína plynúť nasledujúci deň po uzatvorení Zmluvy alebo už v deň uzavretia Zmluvy a teda aj takáto neurčitá formulácia spôsobuje to, že spotrebiteľ sa nemôže jednoducho dopracovať k konečnej splatnosti.

Zmluvy č. XXXXXXXXXX a č. XXXXXXXXXX neobsahujú ani údaj podľa § 9 ods. 2 písm. c) ZoSÚ, a to adresu predávajúceho, na ktorej môže spotrebiteľ uplatniť reklamáciu alebo sťažnosť.

Podľa § 11 ods. 1 ZoSÚ, poskytnutý spotrebiteľský úver sa považuje za bezúročný a bez poplatkov zmluva o spotrebiteľskom úvere neobsahuje náležitosti podľa § 9 ods. 2 písm. a) až k), r) a y) a v zmluve o spotrebiteľskom úvere je uvedená nesprávne ročná percentuálna miera nákladov v neprospech spotrebiteľa.

S poukazom na vyššie uvedené súd žalobe aj vo zvyšnej časti vyhovel a určil, že úvery č. XXXXXXXXXX a č. XXXXXXXXXX sú bezúročné a bez poplatkov.
O trovách konania súd rozhodol podľa § 255 ods.1 CSP.

2. Proti rozsudku podal v zákonom stanovenej lehote odvolanie žalovaný. Namietal, že uplatnený nárok je premlčaný. Začiatok subjektívnej premlčacej doby je viazaný na vedomosť (v danom prípade vedomosť žalobcu), avšak skutkového stavu veci a nie právne posúdenie veci. Rozhodujúca je vedomosť o skutkových okolnostiach, ktoré v tomto prípade boli žalobcovi v čase uzavretia predmetných zmlúv dobre známe, keďže poznal ich obsah ako aj osobu v prospech ktorej mal plniť. Uvedené vyplýva už zo samotnej žaloby, ktorú žalobca skutkovo postavil práve na dokumentoch a informáciách, ktorými disponoval od 21. novembra 2013 a svojimi následnými plneniami realizovanými do 22. decembra 2014. Nárok žalobcu preto je premlčaný, pretože ho žalobca uplatnil na súde oneskorene až dňa 27. júna 2017, t. j. viac ako dva roky od poslednej platby žalovanému. Súd prvej inštancie svoj odklon od judikatúry v rozpore s jeho povinnosťou podľa § 220 ods. 3 CSP v napadnutom rozsudku nijako neodôvodnil. Najvyšší súd SR v uznesení z 22. februára 2018, sp. zn. 3 Cdo 146/2017 skonštatoval, že problematiku náležitostí zmluvy o spotrebiteľskom úvere je možné preklenúť eurokonformným výkladom a preto aj ustanovenie § 9 ods. 2 písm. f) zákona č. 129/2010 Z.z. je potrebné jednoznačne vykladať eurokonformne. Samotná požiadavka uvedenia nad rámec doby/dĺžky trvania zmluvy o spotrebiteľskom úvere aj „termínu konečnej splatnosti“, je ako taká už v konflikte s právom EÚ. Podmienky pre použitie nepriameho účinku čl. 10 ods. 2 písm. c) smernice 2008/48: „dĺžku trvania zmluvy o úvere“ na § 9 ods. 2 písm. f) zákona č. 129/2010 Z. z.: „dobu trvania zmluvy o spotrebiteľskom úvere a termín konečnej splatnosti spotrebiteľského úveru“ sú dané. Napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie tak vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci. Ak vnútroštátny súd nepoužil nepriamy účinok, je jeho povinnosťou použiť priamy účinok čl. 10 ods. 2 písm. c) smernice 2008/48 podľa čl. 4 ods. 3 Zmluvy o Európskej únii. Správnosti uvedeného výkladu nasvedčuje aj tzv. legálny výklad zákonodarcu, ktorý dal predmetné znenie § 9 ods. 2 zákona č. 129/2010 Z. z. do súladu so smernicou 2008/48 a to čl. XII zákona č. 279/2017 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 483/2001 Z. z. o bankách a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony. Čo sa týka náležitosti podľa § 9 ods. 2 písm. c) zákona č. 129/2010 Z. z., predmetná náležitosť sa v Zmluve o úvere vyskytuje a to na prvej strane zmluvy v hornej časti. Žalobca v žalobe ani len nespomenul, že by Zmluvu o doplnkovej službe neuzavrel dobrovoľne. Naopak žalovaný v priebehu súdneho konania opakovane tvrdil, že Zmluva o doplnkovej službe bola uzavretá žalobcom dobrovoľne. Toto tvrdenie žalovaného nebolo zo strany žalobcu popreté. Zmluva o úvere je úplne nezávislá od skutočnosti, či dôjde alebo nedôjde k uzavretiu Zmluvy o doplnkovej službe so spotrebiteľom; Zmluva o doplnkovej službe bola so žalobcom osobitne uzavretá až po uzavretí Zmluvy o úvere. Nemohla teda podmieňovať uzavretie Zmluvy o úvere. Žalovaný svojich obchodných zástupcov školí o dobrovoľnej povahe Zmluvy o doplnkovej službe, ktorí spotrebiteľov na túto skutočnosť upozorňujú. V bode 4.3 Zmluvy o doplnkovej službe sa uvádza, že Zmluva o doplnkovej službe sa uzatvára na žiadosť žalobcu. Zmluva o doplnkovej službe je veľmi stručná zmluva s textom iba na jednom liste, pričom bola osobitne uzavretá a podpísaná stranami. Z legálnej definície celkových nákladov tak jasne vyplýva, že zákon č. 129/2010 Z. z. zahŕňa do celkových nákladov spojenými so spotrebiteľským úverom iba také v § 2 písm. g) zákona č. 129/2010 Z. z. vymenované náklady spotrebiteľa, ktoré v čase uzavretia zmluvy o spotrebiteľskom úvere existujú. V okamihu uzavretia Zmluvy o úvere však Zmluva o doplnkovej službe neexistovala. Žalobca nemusel uzavrieť Zmluvu o doplnkovej službe, aby na základe Zmluvy o úvere získal spotrebiteľský úver a aby ho získal za ponúkaných podmienok, teda celková odmena podľa Zmluvy o doplnkovej službe sa nezahŕňa do celkových nákladov spotrebiteľa spojenými so spotrebiteľským úverom. Celková odmena je vzhľadom na ekonomicky náročné plnenie doplnkovej služby, jej dobrovoľnú povahu a uzavretie v osobitnej samostatnej zmluve prijateľná. Zmluvné dojednanie o celkovej odmene je vzhľadom na to, že ide o hlavné zmluvné dojednanie - cenové dojednanie, vylúčené zo súdneho prieskumu jeho prijateľnosti podľa § 53 ods. 1 OZ. Celková odmena za doplnkovú službu podľa Zmluvy o doplnkovej službe bola pritom určená dohodou strán, je primeraná a v súlade s dobrými mravmi.

Vzhľadom na vyššie uvedené skutočnosti navrhol, aby odvolací súd vyniesol nasledovný rozsudok:

I. Rozsudok Okresného súdu Prešov, č. k. 20Csp/157/2017-65, zo dňa 9. apríla 2018 sa mení tak, že žaloba sa zamietá a žalovanému sa voči žalobcovi priznáva náhrada trov konania vo výške 100%. II. Žalovanému sa priznáva voči žalobcovi náhrada trov odvolacieho konania vo výške 100%.

Eventuálne navrhol, aby odvolací súd, ak dospeje k záveru, že nie sú dané dôvody pre zmenu napadnutého rozsudku, vydal nasledovné uznesenie:

I. Rozsudok Okresného súdu Prešov, č. k. 20Csp/157/2017-65, zo dňa 9. apríla 2018 sa zrušuje a vec sa vracia súdu prvej inštancie na ďalšie konanie.

3. Žalobkyňa sa k odvolaniu žalovaného nevyjadрила.

4. Krajský súd v Prešove ako odvolací súd príslušný na rozhodnutie o odvolaní v zmysle § 34 zákona č. 160/2015 Z.z. Civilného sporového poriadku (ďalej len CSP) preskúmal napadnuté rozhodnutie spolu s konaním, ktoré mu predchádzalo v súlade s § 379 a § 380 CSP v spojení s § 470 ods. 1 a 2 CSP, bez nariadenia pojednávania.

5. Podľa § 9 ods. 2 písm. f) zákona č. 129/2010 Z. z. o spotrebiteľských úveroch v znení účinnom v čase uzatvorenia zmlúv (ďalej len „ZoSÚ“) zmluva o spotrebiteľskom úvere okrem všeobecných náležitostí podľa Občianskeho zákonníka musí obsahovať tieto náležitosti: dobu trvania zmluvy o spotrebiteľskom úvere a termín konečnej splatnosti spotrebiteľského úveru.

Otázka priameho účinku smerníc sa vo všeobecnosti v podstate týka vymedzenia podmienok, za ktorých vnútroštátne orgány môžu určitú normu práva Únie aplikovať priamo, bezprostredne, na prípad, ktorý riešia.

Vzhľadom na existenciu ustálenej judikatúry SD EÚ na otázku priameho účinku smerníc v spore medzi jednotlivcami (v tomto konkrétnom prípade veriteľ verzus spotrebiteľ) v zásade platí zákaz horizontálneho priameho účinku spočívajúci v tom, že žiadne ustanovenie smernice zaručujúce jednotlivcovi práva alebo ukladajúce povinnosti ako také sa nemôže použiť v rámci sporu, v ktorom stoja proti sebe výhradne jednotlivci.

Z uvedeného vyplýva, že priamy účinok je tak v zásade možný len v spore medzi jednotlivcom a štátom, kedy sa jednotlivec dovolá svojho práva vyplývajúceho zo smernice priamo voči štátu ako subjektu zodpovednému za nesprávne implementovanie smernice.

Tak explicitne presné ustanovenie akým je ustanovenie § 9 ods. 2 písm. f) ZoSÚ cez prizmu eurokonformného výkladu nemožno ignorovať a tolerovať absenciu údajov o termíne konečnej splatnosti úveru. Zákonodarcu v citovanom ustanovení jasne deklaroval, aké následky sú spojené s absenciou obligatórnych náležitostí uvedených pod písm. f) § 9 odsek 2 ZoSÚ a odvolací súd nevidí dôvod na odklon od vnútroštátneho predpisu, ktorý bol v čase uzatvorenia zmlúv ako v čase vydania napadnutého rozsudku platný a účinný.

Princíp právnej istoty prevažuje, smernica nemá priamy účinok na horizontálne vzťahy medzi jednotlivcami a nepriamy účinok smernice nemožno použiť contra legem. Nemožno súhlasiť s tým, že postačí údaj o tom, že za termín konečnej splatnosti úveru sa považuje siedmy deň 60. týždňa po uzavretí zmluvy, nakoľko takýto údaj nie je pre orientáciu spotrebiteľa dostatočne určitý a nerešpektuje požiadavku zákona o spotrebiteľských úveroch týkajúcu sa riadnej špecifikácie konkrétneho termínu (a teda aj dátumu) konečnej splatnosti úveru v zmysle § 9 ods. 2 písm. f) ZoSÚ. Znenie vnútroštátneho právneho predpisu je v tomto smere jasné a striktné a nemožno ho nahradiť aplikáciou smernice v zmysle odvolacích námietok žalovaného. K takému záveru sa prikláňajú aj iné rozhodnutia Krajského súdu v Prešove (sp. zn. 5Co/257/2016, 1Co/44/2018).

Vzhľadom na skutočnosť, že pre vyhodnotenie úverov ako bezúročných a bez poplatkov postačuje absencia čo i len jednej z náležitostí vymedzených v ust. § 11 ods. 1 písm. b) ZoSÚ, odvolací súd sa osobitne nevyjadroval k odvolacím námietkam týkajúcim sa ostatných obligatórnych náležitostí zmlúv č. XXXXXXXXXX a č. XXXXXXXXXX.

6. Členské štáty zabezpečia, aby nekalé podmienky použité v zmluvách uzatvorených so spotrebiteľom zo strany predajcu alebo dodávateľa podľa ich vnútroštátneho práva, neboli záväzné pre spotrebiteľa a aby zmluva bola podľa týchto podmienok naďalej záväzná pre strany, ak je jej ďalšia existencia možná bez nekalých podmienok (článok 6 bod 1 Smernice Rady 93/13/EHS z 05.04.1993 o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách).

Odvolací súd poukazuje na rozsudok Súdneho dvora z 27.02.2014 vo veci sp. zn. C-470/12, bod 41, v ktorom Súdny dvor výslovne deklaroval, že „možnosť súdu skúmať nekalosúťažné podmienky aj bez návrhu predstavuje vhodný prostriedok na dosiahnutie výsledku stanoveného v článku 6 smernice 93/13, teda zabránenie tomu, aby bol jednotlivý spotrebiteľ viazaný nekalou podmienkou, a zároveň na dosiahnutie cieľa stanoveného v článku 7 tejto smernice, pretože takéto preskúmanie môže mať odradzujúci účinok smerujúci k ukončeniu používania nekalých podmienok v zmluvách uzavretých so spotrebiteľmi zo strany predajcov alebo dodávateľov (rozsudky z 21. novembra 2002, Cofidis, C-473/00, Zb. s. I-10875, bod 32, a Mostaza Claro, C-168/05, Zb. s. I-10421, bod 25)“ .

Vo vzťahu k zmluvám o zabezpečení splátok úveru zo dňa 28.8.2013 a 25.10.2013 uzatvorených súčasne so zmluvami o spotrebiteľskom úvere č. XXXXXXXXXX a č. XXXXXXXXXX odvolací súd uvádza, že žalobkyňa ako spotrebiteľka a ako slabšia strana sporu nemala možnosť participovať na vytvorení formulárovej zmluvy a nepochybne je z hľadiska informovanosti a vyjednávacej pozície slabšou stranou (čl. 25 MOSTAZA CLARO). Súdu je z jeho rozhodovacej činnosti známe, že uzavretie zmluvy o zabezpečení splátok úveru bolo podmienkou poskytnutia úveru. Ani z výpovede žalobkyne nevyplýva, že by jej zo strany žalovaného bolo umožnené predmetnú zmluvu o zabezpečení splátok neuzavrieť, pokiaľ chcela získať úver.

Zmluva o zabezpečení splátok síce formálne predstavuje samostatnú zmluvu, ale z pohľadu posúdenia neprijateľnej zmluvnej podmienky a vylúčenia súdnej kontroly je potrebné prijať logický záver o tom, že aj v tomto prípade súdna kontrola nemôže byť vylúčená. Ide o akcesorickú zmluvu nadväzujúcu na úverovú zmluvu, keďže jej obsahom je len spôsob splácania dohodnutého úveru. Spätosť predmetných zmlúv je daná tým, že v prípade neuzavretia zmluvy o úvere by bolo bezpredmetné uzatvárať zmluvu o zabezpečení splátok, keďže bez poskytnutia úveru by ani neexistovala povinnosť žalobcu plniť dlh zo zmluvy o úvere v splátkach.

Dohoda o poskytnutí služby preto podlieha prieskumu súdu podľa § 53 Občianskeho zákonníka, keďže táto „služba“ nie je hlavným predmetom plnenia a poplatok vo výške 463,50 Eur, 401,70 Eur teda nie je cenou hlavného predmetu plnenia. Cieľom zákonodarcu nebolo vylúčiť z preskúmania z hľadiska neprijateľnosti vedľajšie zmluvné cenové dojednania, a to najmä s ohľadom na skutočnosť, že nie je výnimočnou situáciou, kedy sa dodávatelia práve ich netransparentným, zavádzajúcim zakomponovaním do formulárových spotrebiteľských zmlúv snažia získať neprímeraný majetkový prospech od spotrebiteľov.

Tak zmluva o zabezpečení splátok úveru ako aj úverová zmluva sú formulárovými zmluvami, ktorých obsah žalobkyňa ako spotrebiteľka nemohla ovplyvniť. Preto ich nie je možné považovať za individuálne dojednané. Odmena za výber splátok predstavuje viac ako 50 % poskytnutého úveru a výrazne presahuje dohodnutý úrok. Ide o zmluvnú podmienku dohodnutú zjavne v neprospech žalobkyne ako spotrebiteľa (§ 53 ods. 1 Občianskeho zákonníka), čo spôsobuje jej neplatnosť v zmysle § 53 ods. 5 Občianskeho zákonníka.

Odvolací súd nevidí dôvod na odklon od záverov vyslovených v rozsudku Krajského súdu v Prešove č.k. 19Co/142/2016-328 zo dňa 08.12.2016, cit: „Podľa záverov odvolacieho súdu je právne bezvýznamné, aká terminológia sa použije na označenie platby za zabezpečenie splátok úveru (odmena/poplatok). Dôležité je, že ide o plnenie za doplnkovú službu, ktorou žalovaný prostredníctvom svojich zástupcov hotovosťne inkasuje splátky spotrebiteľského úveru. Z materiálneho hľadiska ide o platbu spojenú s poskytnutím úveru a predstavuje poplatok. Problémom a dôvodom neprijateľnosti poplatku, je jeho netransparentnosť a neprímeraná výška, výrazne presahujúca náklady žalovaného na uvedenú doplnkovú službu a obchádzanie skutočných úrokov a skutočnej RPMN. Ak by poplatok bol zahrnutý v RPMN, jej celková výška by bola omnoho vyššia ako bolo uvedené. Uvedený poplatok sa totiž svojim rozsahom približuje súčtu úrokov a administratívneho poplatku, pričom v niektorých prípadoch aj tento súčet prevyšuje. Ak poplatok za zabezpečenie splátok úveru podstatne a v rozpore s akoukoľvek logikou, neprímerane prevyšuje náklad na doplnkovú službu, ktorej plneniu korešponduje, ide o exces pri používaní inštitútu poplatku.

Nielen s poukazom na vyššie uvedené, ale aj na všetky doposiaľ známe skutočnosti v oblasti praktík žalovaného, odvolací súd dospel k záveru, že zo strany žalovaného sa evidentne jedná o cielene vytvorenú konštrukciu, ktorá sleduje jediný cieľ, a to dosiahnuť vyššie protiplnenie za poskytnutie peňažných prostriedkov, oproti tomu aké by žalovaný získal z úrokov formálne uvedených v zmluve.“

7. Vo vzťahu k námietke premlčania s poukazom na ust. § 107 ods. 1 a 2 Občianskeho zákonníka odvolací súd uvádza, že kým pre objektívnu dobu by mal byť okamih jej začiatku nepochybne (čas plnenia zo strany žalobkyne nad rámec poskytnutej istiny), tak pri subjektívnej premlčacej dobe je dôležité zistenie, kedy sa žalobkyňa dozvedela o tom, že sa žalovaný na jej úkor bezdôvodne obohatil a v akej výške.

Odvolací súd zásadne nemôže súhlasiť s argumentom žalovaného, že už v čase, kedy došlo k plneniu nad rámec poskytnutej čiastky, žalobkyňa začala plynúť premlčacia doba (arg. slovo „došlo“ ako relevantné no pri objektívnej premlčacej dobe; § 107 ods.2 OZ).

Zákon pre začiatok plynutia subjektívnej premlčacej doby predpokladá to, kedy sa dotknutá osoba dozvedela o bezdôvodnom obohatení a kto ho získal. Nie teda čas, od kedy sa dozvedieť mala a mohla s poukazom na to, že mala poznať právo. Právny poriadok slova „vedieť mal a mohol“ pritom obsahuje v iných prípadoch, no na účely začiatku premlčacej doby ich nestanovil.

Ako vyplýva z početných rozhodnutí súdov, pre začiatok plynutia subjektívnej doby je rozhodujúce poznanie skutkových okolností (ani nie tak právneho posúdenia), no okolností nie zo zmluvy, ale okolností z porušenia práva, v danom prípade z bezdôvodného obohatenia (okolnosť, že došlo k porušeniu zákona, o výške bezdôvodného obohatenia a príčinnej súvislosti medzi prvými dvoma okolnosťami). Nepostačujú preto pochybnosti, ale „dozvedenie“ sa o skutkových okolnostiach bezdôvodného obohatenia.

Doposiaľ nebola prekonaná judikatúra Súdneho dvora Európskej únie o existencii nezanedbateľného nebezpečenstva, že priemerný spotrebiteľ nepoukáže na neprijateľnosť zmluvnej podmienky v čase jej uzatvárania (porov. spojené prípady C-240 až 244/98). Tým sa ale zákonite natíska otázka, že ak takéto obavy existujú v čase vzniku zmluvy, o čo menšie obavy existujú v čase, keď spotrebiteľ vykonáva reálne plnenie z takejto zmluvnej podmienky. Zdá sa, že je tu rovnaké nebezpečenstvo a reálny život to potvrdzuje, že spotrebiteľia platia z nevedomosti správne aplikovať právo.

Žalovaný namieta premlčanie nároku, no bol to práve on, na kom spočívalo dôkazné bremeno vo vzťahu k preukázaniu skutočnosti, že nárok žalobkyne na vydanie bezdôvodného obohatenia bol premlčaný. Odvolaciemu súdu je z jeho rozhodovacej činnosti známe, že žalovaný ako dodávateľ dlhodobo ignoroval povinnosti vyplývajúce mu z noriem zameraných na ochranu spotrebiteľov a pokračoval v uplatňovaní neprijateľných podmienok voči spotrebiteľom napriek existencii právoplatných súdnych rozhodnutí o určení neprijateľnosti zmluvných podmienok používaných žalovaným v spotrebiteľských zmluvách. V priebehu konania žalovaný nepreukázal, že žalobkyňa sa o bezdôvodnom obohatení dozvedela viac ako 2 roky pred podaním žaloby. Za tohto stavu nie je možné dospieť k záveru, že nárok žalobkyne je premlčaný.

8. Judikatúra súdov, vrátane Európskeho súdu pre ľudské práva, nevyžaduje, aby na každý argument strany bola daná odpoveď v odôvodnení rozhodnutia. (Pozri rozsudok Georgiadis proti Grécku z 29. mája 1997, sťažnosť č. 21522/93, Zbierka rozsudkov a rozhodnutí 1997-III; rozsudok Higginsová a ďalší proti Francúzsku z 19. februára 1998, sťažnosť č. 20124/92, Zbierka rozsudkov a rozhodnutí 1998-I; uznesenie Ústavného súdu Slovenskej republiky z 23. júna 2004 sp. zn. III. ÚS 209/04).

Odvolací súd konštatuje, že súd prvej inštancie správne zistil skutkový stav veci, správne vyhodnotil jednotlivé dôkazy, ako aj správne právne vec posúdil. Správnym výrokom vo veci samej zodpovedá aj správny výrok o trovách konania.

Za daného stavu odvolací súd rozsudok ako vecne správny potvrdil (§ 387 ods. 1 CSP).

9. O trovách odvolacieho konania bolo rozhodnuté podľa § 396 ods. 1 v spojení s § 255 ods. 1 CSP. V odvolacom konaní bola úspešná žalobkyňa, preto jej vznikol nárok na náhradu trov odvolacieho konania v plnom rozsahu voči neúspešnému žalovanému. O výške náhrady trov prvoinštančného a odvolacieho konania rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí, samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník (§ 262 ods. 2 CSP).

10. Toto rozhodnutie bolo prijaté senátom pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP).

Podľa § 420 CSP, dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

Podľa § 421 ods. 1 CSP, dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

Podľa § 421 ods. 2 CSP, dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n).

Podľa § 423 CSP, dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné.

Podľa § 424 CSP, dovolanie môže podať strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané.

Podľa § 427 ods. 1 CSP, dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy.

Podľa § 427 ods. 2 CSP, dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde.

Podľa § 428 CSP, v dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh).

Podľa § 429 ods. 1 CSP, dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom.

Podľa § 429 ods. 2 CSP, povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je

- a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- b) právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa.